

۴۰ راز برای ایجاد سایت های حرفه ای (قسمت اول)

صابر کردستانی
www.eocsite.com

مقدمه : اینترنت همچنان گسترش می یابد و روز به روز به تعداد سایت ها و صفحات روی آن افزوده می شود ، اما نکته ای که کمتر به آن اهمیت داده می شود افزایش کیفیت سایت ها همزمان با افزایش کمیت آنهاست . یکی از دلایل اصلی کیفیت پایین صفحات ، وجود نرم افزار های ساخت و تولید صفحات وب و مدل های آماده است که باعث شده ، طراحان سایت بدون داشتن اطلاعات فنی و تخصصی در این مورد ، اقدام به طراحی سایت نمایند . یکی از نکات جالبی که به این گفته صحت می گذارد ، آماریست که اخیراً توسط شرکت Google منتشر شده و در این آمار ذکر شده که بیش از 4,200,000 صفحه با عنوان **new page 1** در اینترنت وجود دارد . لازم به ذکر است عنوان **new page 1** عنوان پیش فرض برای صفحات طراحی شده توسط نرم افزار **MicroSoft Front Page** است . با این حال هنوز هم طراحانی هستند که به طراحی حرفه ای اهمیت میدهند و با استاندارد های بین المللی طراحی صفحات وب و استانداردهای کنسرسیوم مرکز مطالعات و استانداردهای وب (W3) همگام می شوند .

این کتاب الکترونیکی حاصل مطالعات و تجربیات چند ساله ای من در طراحی و برنامه نویسی صفحات وب است و به اصول پایه طراحی صفحات حرفه ای می پردازد . در ابتدا ممکن از هر یک از این نکات بسیار پیش پا افتاده به نظر برسند ولی رعایت هر یک ، تاثیری معجزه آسا در سایت شما خواهند داشت و بالطبع باعث جذب مخاطب و بازدیدکننده بیشتری نیز خواهند شد . مخاطبان اصلی این مجموعه ، طراحانی هستند که به اصول پایه زبان برنامه نویسی HTML و کدنویسی این زبان آشنایی نسبی دارند . هر چقدر در کدنویسی این زبان تبحر بیشتری داشته باشید ، از این نکات ، اندوخته های بیشتری بدست خواهید آورد .

James Kinsella مدیر مرکز MSNBC :

" It's time for Web-site managers to stop letting software developers set the rule of the game"

1- طراحی نقشه کلی سایت (Layout) سایت را به هیچ وجه با برنامه نویسی آغاز نکنید ! ابتدا طرحی کلی (نمایه) از سایت را توسط یک نرم افزار گرافیکی مثل **Adobe Photoshop** یا **Corel Draw** طراحی کنید و سپس از روی طرح کلی که طراحی نموده اید ، شروع به برنامه نویسی نمایید . یک مدیر پروژه یا برنامه نویس مناسب الزاما نباید طراحی **Layout** خوبی باشد ؛ در بعضی پروژه ها ممکن است ایندو قسمت ، توسط تیم های جداگانه طراحی گردند .

2- در طراحی **Layout** پروژه های وب بهتر است از طولی استفاده گردد که به راحتی توسط تمام اندازه های وضوح تصویر اعم از **800*600** و **768*1024** قابل رویت باشد . من طول **775** را برای شما توصیه میکنم ، زیرا با در نظر گرفتن اندازه **toolbar** این سایز استاندارد ترین تصویر را در تمام مرورگر ها با شما می دهد . در صورت ضرورت به طراحی با طول صفحه بیشتر ، ترجیحا **1002** پیکسل را برای طول **Layout** برگزینید .

3- طرح کلی سایت خود را طوری پی ریزی نمایید که در تمام صفحات پروژه خود بیننده بتواند لیستی از تمام صفحات پایه ی سایت را ببیند . این نکته باعث ترغیب بازدید کننده برای گزراندن مدت بیشتری در سایت شما می شود که مسلما یکی از اهداف شما نیز همین است . لیست صفحاتی که بیش از **10** گزینه باشد نیز بازدید کننده را از تعقیب سایر محتوای سایت باز میدارد ؛ پس در این مورد اصراف نکنید .

4- اگر در بعضی قسمت های سایت به دلایلی قادر به بکارگیری نکته قبل نیستید ، حداقل امکان پیوندی برای بازگشت آسان بیننده به صفحه قبلی قرار دهید .

5- اگر پروژه سایت خود را يك درخت فرض كنيد ، سعي نماييد بيشتر به افزودن شاخه ها بپردازيد و نه زير شاخه ها . هيچ بازديد كننده اي علاقه ندارد براي رسيدن به محتواي دلخواهش از بيش از 3 صفحه عبور كند ؛ پس در صورت استفاده از زيرشاخه ها در ساختار پروژه تان ، سعي نماييد زير شاخه هاي هر شاخه اصلي ، خود داراي زير شاخه نباشند . اين نکته باعث خواهد شد سايتتان دوستانه تر و آشناتر در نگاه كاربر جلوه كند يعني باعث سردرگمي بازديدكننده در سايتتان نميشود . دقت داشته باشيد كه يكي از دلايل عمده از دست دادن بيننده ، ساختار ناآشناي سايت شما ميتواند باشد .

6- دريافت كامل صفحه اول سايت شما توسط يك اتصال تلفني (Dialup) نبايد بيش از 20 ثانيه طول بكشد . اگر مي خواهيد بدانيد در هنگام بازديد سايت شما چه احساسهاي به بازديد كننده دست ميدهد ، به سايت خودتان برويد و در هنگام شروع دريافت صفحه نفس خد را حبس كنيد ، اگر اين مدت آنقدر به طول بينجامد كه احساس خفگي بكنيد ، بدانيد بازديدكننده نيز به همين ميزان براي مشاهده سايت شما دچار مشكل مي شود ، و چه بسا حتي قبل از ديدن يك صفحه از سايت شما ، به كلي از تصميمش منصرف شود . پس شما را بخدا به بازديدكنندگان رحم كنيد !

7- اگر از تصاوير گرافيك بزرگ در پروژه تان استفاده مي كنيد سعي كنيد تصاوير را بعد از تكه تكه كردن ، در كنار هم در سايتتان قرار دهيد . اين عمل از 2 نظر براي شما و بينندگان سودمند خواهد بود ؛ اول اينكه سرعت دريافت اين تكه ها توسط كابر افزايش مي يابد . دوم اينكه درصورتى كه يكي از اين تكه ها توسط كاربر دريافت نشود ، حداقل قسمتي از آن براي بيننده قابل مشاهده است و اين مورد هرچند كم ، ولي به هر حال هم به سود شماست و هم بازديدكننده !

8- سعي كنيد امكاناتي مانند راست كليك و انتخاب متن صفحه (select) را با اسكريپت هاي متداولي كه امروزه در هر بقالى پيدا ميشوند غير فعال نكنيد ! با اين كار ناخواسته نوعي احساس ناامني و شك

را در بازدیدکننده ایجاد میکنید که اصلا براي شما مفید نیست .
این امکانات ابزارهاي مفیدي نظیر اضافه کردن سایت شما در لیست سایت هاي مورد علاقه ي بازدیدکننده را به راحتی در اختیار بیننده قرار مي دهد ؛ پس بازدیدکننده ي خود را از این موهبت بي بهره نکنید .
[بعضي از طراحان به اشتباه فکر میکنند با این کار راه مشاهده کد هاي خود را توسط بیننده مینندند ولي این تصور کاملا اشتباه است زیرا علاوه بر امکان **View Source** در نوار ابزار ، يك کپی از این فایل نیز در کامپیوتر بازدیدکننده ذخیره مي شود ! پس با اینکار تنها بیننده خود را فراري میدهید !]

9- درست است که همه ما قبول داریم تصاویر گرافیک حرفه اي ، زیباییي سایت را چندین برابر مي کنند ولي از طرف دیگر این تصاویر **loading** سایت شما را به طرز وحشتناکی به تاخیر مي اندازند و بیننده را از مشاهده محتوای پروژه منصرف مي کنند . پس سعی کنید تا حد امکان از تصاویر کمتری استفاده کنید و از هیچ تصویری با اندازه ي بیش از **70 kb** هرگز استفاده نکنید .
ولي لازم نیست زیاد هم نگران باشید ! شما مي توانید به راحتی اندازه تصاویر را با نرم افزار هاي **optimize** تصاویر چندین برابر کاهش دهید .

10- هیچگاه صفحات خود را بدون عنوان (**title**) طراحی نکنید . از طرفي کاملا به این نکته توجه کنید که اکثر بینندگان به عنوان صفحات توجه بسیاری مي کنند و در هنگام انتظار براي دریافت کلی سایت ، این عنوان مي تواند پیش زمینه اي مناسب براي مشاهده مطالب صفحه باشد پس سعی کنید عنوان صفحه را تا حد امکان طوری انتخاب کنید که به محتوای صفحه و یا محتوای کلی سایت مرتبط باشد .
علاوه بر این ؛ با این کار شما این فرجه را به بازدیدکننده ي خود مي دهید که در صورتی که سایت شما را به لیست سایت هاي مورد علاقه خود (**favorites**) اضافه کرد ، در نگاه دوباره به این لیست سایت شما یکی از انتخاب ها براي مشاهده ي دوباره ي او باشد .

11- در صورتی که قسمتی از پروژه سایت شما هنوز آماده برای انتشار در اینترنت نیست، سعی کنید قبل از آماده سازی این بخش سایت خود را منتشر نکرده و از عناوینی مثل "under construction" یا "در دست احداث!" استفاده نکنید. شاید عنوانی مثل "coming soon" مناسب تر باشد ولی این عنوان نیز نمی تواند بیننده را ترغیب کند که تا آماده سازی این بخش صبر کند.

اگر می خواهید تمام سایت خود را بازسازی کنید حتما از بیننده خود درخواست کنید که با ثبت آدرس پست الکترونیکی خود در فرمی که طراحی می کنید، به شما این اجازه را بدهد که بعد از بازسازی سایت او را از طریق نامه مطلع کنید. در این موارد سعی کنید تا حد امکان از پراکنده شدن بینندگان با انجام اینگونه کارها جلوگیری کنید زیرا بینندگان سایت شما بزرگترین سرمایه های شما هستند!

12- شمارشگرها! آنها یکی از اجزای لاینفک سایت های امروزی هستند ولی چرا. قبل از اینکه يك شمارشگر تعداد بازدیدکننده را در سایت خود بگذارید خوب فکر بکنید و تا وقتی اطمینان نیافتید که روزانه صدها بازدید کننده دارید، کاملاً از انجام این کار صرف نظر کنید. با خود بگویید که آیا بازدیدکننده ی شما نیاز دارد که بداند چندمین بازدیدکننده ی سایت شماست یا نه؟ حالا میتوانید ضرورت یا عدم ضرورت استفاده از شمارشگر برای سایتتان را تشخیص دهید! [در بیشتر موارد هیچ نیازی به قرار دادن شمارشگر آمار سایت نیست و بهتر است این آمار را فقط خودتان از پانل مدیریت سایتتان بررسی و آنالیز کنید]

13- استفاده از متن ها و تصاویر چشمک زن بیش از آنچه میتوانید فکرش را بکنید برای سایتتان مضر است! شاید فکر کنید که این کار باعث معطوف شدن توجه بیننده به قسمت خاصی از صفحه شود ولی علاوه بر اینکه توجه بازدیدکننده را از قسمت های دیگر باز میدارد، مطمئن باشید بیننده را از سایت شما فراری میدهد و باعث سردرد و سردرگمی او می شود. فکر نمیکنم این مورد نیز مورد علاقه ی شما باشد!

14- تا حد امکان از کلمات کلیدی مربوط به سایتتان در **Meta Tag** های تمام صفحاتتان استفاده کنید زیرا یکی از راههای استاندارد افزایش رتبه در موتور های جستجو استفاده ی درست

15- سعی کنید با بروزرسانی های مرتب و تنظیم شده ی سایتتان ، بیننده ها را عادت بدهید که مثلاً هر هفته يك بار به سایت شما سر بزنند . آپدیت های بدون ترتیب زمانی مناسب ، بیننده را از پیگیری متناوب سایت شما باز میدارد . آپدیت های غیر متوالی و با وقفه های زمانی بیش از 30 روز سایت شما را از ذهن بیننده خارج می کند و ممکن است دیگر بیننده دائمی نداشته باشید .

16- به هنگام استفاده از تصاویر گرافیک در پروژتان ، بخصوص زمانی که جدولبندی قدرتمندی در سایتتان انجام نداده باشید ، حتماً طول و عرض تصویر را در تگ (Tag) نمایش تصویر توسط پارامتر های **width** و **height** مشخص کنید تا در صورت اشکال در عدم دریافت یکی یا تعدادی از تصاویر گرافیکی ، ساختار سایت شما به هم نخورد و علامت عدم نمایش تصویر با سایز خود تصویر در همان قسمت از صفحه قرار گیرد .
تا حد امکان حاشیه یا عدم وجود حاشیه را در تصاویر با پارامتر **border** مشخص کنید زیرا در بعضی از مرورگر ها در صورت عدم وجود حاشیه ی تصاویر ، به صورت پیش فرض به آنها حاشیه داده میشود .

17- در صورت استفاده از **plug in** های خاص گرافیکی یا برنامه نویسی و یا استفاده از قلم (Font) های خاص ، حتماً لینکی برای دریافت نرم افزارهایی برای پشتیبانی آنان قرار دهید تا ببیننده دچار مشکل نشود .
علاوه بر این ، **plug in** های استاندارد ، در اکثر مرورگر ها امکاناتی برای تشخیص وجود پشتیبانی از آنان توسط مرورگر ها دارند ؛ پس سعی کنید با قرار دادن این دستور ها در سایتتان ، به بیننده پیغام مناسب را بدهید . زیرا اکثر بیننده ها اشکال در مشاهده ی قسمتی از سایت را مشکل در طراحی پروژه می دانند و نه مشکل نرم افزاری خودشان !

18- در قسمتی از سایتتان که بیشتر "درباره" قلمداد می شود ، توضیحات و تصاویری از توسعه دهندگان و طراحان پروژه را در اختیار بازدیدکننده بگذارید . این کار تاثیر معجزه آسایی در حافظه ی پنهان بازدیدکنندگان دارد و به نوعی سایت شما را رسمی تر ، موثق تر ، صمیمی تر و قابل اعتمادتر می کند . تاثیر این کار را فقط بعد از اولین امتحان آن خواهید دید و آنرا یکی از اساسی ترین بخش های پروژه های آیندتان قرار خواهید داد . باور کنید !

19- کپی رایت !!! متأسفانه فرهنگ رعایت این قانون فوق العاده خوب در بین کاربران اینترنتی ایرانی بسیار کم جا افتاده و تنها کسانی از آن لذت خواهند برد که به طور کامل به آن عمل کنند . حداکثر تلاش خود را بکنید که به قانون "حق چاپ و نشر اثر" پایبند باشید . من تنها تعداد کمی از اثرات مفید آن را برای شما می شمارم و بقیه را با اجرای آن ، خودتان مشاهده کنید . اجرای قانون **Copy right** علاوه بر پرستیژ بین المللی که برای سایت شما به ارمغان می آورد پس از مدتی باعث می شود تعداد زیادی از لینک ها به سایت ناشران آثاری که در سایت شما وجود دارند ، در سایتتان ایجاد شود که تاثیر شگفت آوری در افزایش رتبه ی سایت شما در موتور های جستجو دارد . علاوه بر این باعث می شود بینندگانی که از سایت شما به سایت ناشران رفته اند ارتباطی ذهنی بین این دو سایت ایجاد کنند و در هر بار مراجعه به سایت ناشر اصلی ، یادی هم از سایت شما بکنند ! یا اینکه در صورت فراموش کردن آدرس سایت ناشر ، برای پیدا کردن آن به سایت شما مراجعه کنند که تنها قسمتی از فوائد این قانون بی نظیر است . این را نیز به یاد داشته باشید که در صورت رعایت نکردن این قانون شما يك "سارق اثر " قلمداد میشوید و مطمئناً کسانی نیز خواهند بود که این را برملا کنند ! لطماتی که از این راه به شما و اعتبار سایتتان می رسد هرگز جبران پذیر نیست ! باور کنید !

20- قبل از انتشار سایتتان در اینترنت حتماً آن را در مرورگر های دیگری چون **Netscape** و **Opera** امتحان کنید . زیرا معمولاً سایت ها در هر يك از این مرورگر ها نمایش متفاوتی دارند . پس حداقل سعی کنید با استفاده از دستور های مشترکی که تمام مرورگرها پشتیبانی میکنند ، سایتتان را در مرورگرهای دیگر قابل تحمل تر نمایید .

پایان بخش اول

منابع :

Designing Web Graphics, Lynda Weinman ISBN #1-56205-532-1

Web killer sites

<http://www.microsoft.com/workshop/design/>

Newsmaker Q & A, Internet World